

THE CHRISTIAN MISSION ON THE ROMANIAN TERRITORY DURING THE FIRST CENTURIES OF THE CHURCH (1600 YEARS SINCE THE FALLING ASLEEP IN THE LORD OF SAINT THEOTIM I OF TOMIS),
CONSTANȚA, EDITURA ARHIEPISCOPIEI TOMISULUI, 2009, 262 P.

Cu ocazia împlinirii a 1600 de ani de la trecerea în neființă a sfântului episcop al Tomisului Teotim I (390-407) a fost organizat la Constanța un simpozion internațional sub egida *Centrului pentru Studii și Cercetări Istorico-Religioase din sud-estul Europei „Sfântul Apostol Andrei”* al Facultății de Teologie, din cadrul Universității „Ovidius”. A fost o ocazie potrivită, avându-se în vedere faptul că Sfântul Teotim I a reprezentat elementul de legătură între Constantinopol, partea stângă a Mării Negre și lumea barbară. În acest context, participanții au susținut comunicări legate de aspectele diferite ale primelor comunități creștine din această zonă. Dorindu-se o mai bună afirmare și cunoaștere ale vechilor vestigii arheologice și documente cu privire la viața ecleziastică din zona Mării Negre, s-a creat necesitatea organizării periodice a unui astfel de simpozion. Dezbaterile de la această primă ediție au fost publicate în cuprinsul volumului de față (**Forward**, p. 7-8).

Fiind un simpozion internațional, volumul de față cuprinde importante studii aparținând specialiștilor români, dar și celor străini. Cum era și firesc, primul articol, semnat de Alexandru Ioniță, se intitulează **St. Theotim I of Tomis and St. John Chrysostom. Their attitude towards the truth of faith and towards the Civil Authorities** (Sf. Teotim I de Tomis și Sf. Ioan Gura de Aur. Atitudinea lor față de adevărul de credință și față de autoritățile vremii) (p. 9-17) și prezintă importanța activității celor doi în slujba religiei creștine. Articole asemănătoare, referitoare la susținătorii ai creștinismului sunt și cele aparținându-le lui Georgi Atanasov – **Sept martyrs de Dorostol qui ont brûlé en l’année 304** (Șapte martiri de la Durostorum martirizați în anul 304) (p. 37-50), lui Nechita Runcan – **Saint Nicetas of Remesiana’s missionary work on the right and the left side of Danube River** (Opera misionară a Sfântului Niceta de Remesiana în dreapta și în stânga Dunării) (p. 160-185), și lui Ionuț Holubeanu – **The death place of the Holy Martyr Aetherius, Bishop of Cherson (the 4th century A.D.)** (Locul și împrejurările morții Sfântului Episcop Mucenic Aetherius al Chersonului (sec. al IV-lea d.Hr.)) (p. 241-252). În primul articol enumerat „sunt analizate informațiile hagiografice referitoare la unii dintre martirii creștini care au pățimit la Durostorum în timpul persecuției lui Dioclețian” (p. 50), cel de-al doilea oferă numeroase informații despre bogata activitate misionară a Sfântului Niceta din Remesiana, „unul dintre reprezentanții de seama ai ecumenicității patristice [...] un precursor al dialogului intercreștin și interreligios actual” (p. 185); ultimul analizând „problema locului de pătimire a Sfântului Mucenic Aetherius al Chersonului” (p. 252) și încercând să o clarifice prin utilizarea informațiilor din cele mai vechi documente care-l menționează pe acest episcop al Chersonului.

Numeroase articole cu privire la însemnătatea descoperirilor arheologice creștine se regăsesc în volumul de față. Astfel, Aleksander Minchev, cercetător la Muzeul de

Istorie din Varna (Bulgaria), prezintă **The Mosaics of the Early Christian Church at Djanavara by Varna (Mozaicurile bazilicii paleocreștine de la Djanavara – Regiunea Varna)** (p. 18-36), mozaicuri încărcate de simboluri creștine. Doina Benea vorbește despre **A Christian rush light from Tibiscum (Un opaiț creștin de la Tibiscum)** (p. 53-63), „prima piesă de acest fel descoperită pe teritoriul Daciei Romane” (p. 63), împodobită cu diferite incizii, printre care și simbolul crucii, și având, probabil, rol cultic. **Old christian testimonies at the Danube River’s Mouths (Vechi mărturii creștine la gurile Dunării)** (p. 64-82) este semnat de către Victor H. Baumann și prezintă câteva piese creștine descoperite la Noviodunum, vechi centru comercial roman. Prezența acestor piese atestă existența religiei creștine în nordul Dobrogei încă de la sfârșitul secolului I și începutul celui de-al doilea.

Mihail Zahariade – **A historical commentary to a hagiographic text: Passio Epicteti Presbyteri et Astionis Monachi (Un comentariu istoric la un text hagiografic: Passio Epicteti Presbyteri et Astionis Monachi)** (p. 83-111); Dan Elefterescu, Marian Neagu – **Little crosses from Dobruja found in the collections of Lower Danube Museum (Cruciulițe din Dobrogea aflate în colecțiile Muzeului Dunării de Jos)** (p. 112-120); Zaharia Covacef, Tiberiu Potârniche – **Christian symbols on the pottery found in the eastern sector of Capidava fortress (Simboluri creștine pe ceramica descoperită în sectorul de est al cetății Capidava)** (p. 121-132); Ioan Mitrea – **The first christian communities from the central area of Moldavia (Primele comunități creștine din regiunea centrală a Moldovei)** (p. 133-144); Dan Elefterescu – **Two gnostic pieces from Durostorum (Două piese gnostice de la Durostorum)** (145-152); Ileana Ildiko Zahariade – **Utilizing flask as a piece for christian ritual (Folosirea unui obiect de uz casnic ca piesă în ritualul creștin)** (p. 153-159); Mihai Ovidiu Cătoi – **Le christianisme au Bas-Danube a la veille de la grande persecution (Despre creștinism la Dunărea de Jos în ajunul mării persecuții)** (p. 186-215); Adriana-Claudia Cîteia – **Inscriptions with a dogmatic character in the Scythia Minor’s epigraphy (Inscripții cu caracter dogmatic în Scythia Minor)** (p. 216-228); Claudiu Cotan – **The image of the feminine monasticism in the theological works of Saints John Chrysostom and John Cassian (Imaginea monahismului feminin în operele teologice ale Sfinților Ioan Gură de Aur și Ioan Cassian)** (p. 229-240) și Aurel Florin Țuscanu – **Saint John Chrysostom’s felonion – a gift of great price of the Episcopate of Roman (Felonul Sfântului Ioan Gură de Aur – un dar de mare preț al Episcopiei Romanului)** (p. 253-262) sunt specialiștii ale căror studii, referitoare la temele amintite, îmbogățesc cunoștințele publicului avizat, dar și ale celui larg interesat de acest subiect, prin informațiile veridice și prin tratarea subiectelor cu obiectivitate.

Volumul a reușit să trateze în cuprinsul său subiecte despre creștinismul incipient din zona Mării Negre. Fiind primul număr din această colecție, sperăm ca următoarele să poată oferi o clară perspectivă asupra răspândirii creștinismului pe vechiul nostru teritoriu, precum și rolul acestei religii în formarea noastră ca etnos distinct.

Marina-Mihaela Bărbieru